

Hyvän työn manifesti 21.4.2009
Uutisointi

Työ merkitsee aiempaa enemmän

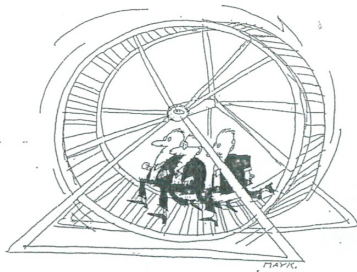
HS 22.4.2009 2 PÄÄKIRJOITUS

Työministeri Tarja Cronberg käynnisti runsas vuosi sitten ajatushautomo Demoksen kanssa projektin, jonka tehtäväksi annettiin kartoittaa ajatuksia siitä, mitä on hyvä työ ja työelämä eri sukupolville. Selvitys Hyvän työn manifesti 2009 luovutettiin tiistaina Cronbergille.

Manifestin tekijät pyrkivät kuvaamaan viime vuosikymmeninä tapahtuneita muutoksia käsityksissä hyvästä työstä ja työpaikasta. He tiivistävät muutokset näin: "Aiemmin oli vain hyviä työntekijöitä ja huonoja työntekijöitä. Nyt on hyviä työntekijöitä, jotka eivät voi tehdä töitä täyttä päivää tai eivät puhu suomea tai eivät ymmärrä, mitä tarkoittaa suullinen sopimus tai mitä tarkoittaa olla ajoissa tapaamisessa."

Kysyessä on monikerroksinen muutos. Työelämässä ottavat paikkansa 1970- ja 1980-luvuilla syntyneet, ja he haastavat sotien varjossa syntyneiden suurten ikäluokkien arvomaailman. Verkottuminen ja globalisaatio ovat myös muuttaneet työn lähtökohia: ajan ja paikan merkitys on muuttunut.

Työntekijä on aiempaa vaativampi yksilö. Hänelle työn tulee olla mielekästä. Työ on julkinen tarina meistä, ja haluamme, että tarina on hyvä." Myös käsitys työn luomasta hyvinvoinnista on muuttunut. "Kokemuksiamme muokkaa jaettu oivallus, että olemme kaikki mukana siinä työn ja tuotannon koneistossa, joka uhkaa

sivilisaatiomme olemassaoloa."

Työelämä on muuttunut kovemmaksi, "ketään säästämättömäksi kilpailuksi ja metsästyksen kulttuuriksi", jota eri sukupolvet kestävät eri tavalla. Nuorempien työntekijöiden on vaikeampi sietää kilpailuun usein liittyvää henkistä väkivaltaa kuin vanhempien työntekijöiden, joiden suhtautumista leimaa työ on työtä -asenne.

Nuoremmille työntekijöille pelkkä palkka ei enää riitä palkkioksi, vaan "ihmiset haluavat myös joustavuutta työaikoihin, enemmän valtaa työtehtäviin ja mahdollisuuksia päästä tekemään sitä, mistä nauttii".

Organisaatioille nämä muutokset merkitsevät, että johtamisen pitää muuttua. "Pomo on kuollut, eläköön johtaminen", manifesti julistaa. Manifestissa etsitään myös vaihtoehtoja yrityksille, joiden tuotteista ja joista itsestäänkin on tullut globaaleilla markkinoilla pelkkää kauppavaraa. "Tarvitsemme yhteiskunnallisen hyvän tavoittelua yrittämisen keinoin."

Manifesti avaa kiinnostavasti sukupolvien ja aikakausien eroja. Protestanttinen työetiikka korvautuu uudenaikaisella sitoutumisella, johon liittyy aiempaa voimakkaammin käsitys yksilön oikeudesta toteuttaa itseään ja huoli kestävästä kehityksestä.

Viisas työnantaja, niin yksityinen yritys kuin kunnat ja valtiokin, ottaa muutoksen huomioon. Esimerkiksi viimeisimmät mittaukset työssä viihtymisestä kertovat, että valtio koetaan aiempaa huonompana työnantajana. Johtuneeko se siitä, että valtionhallinnossa on vanhanaikaiseen hierarkkiseen johtamiseen leivottu sisään yritysmaailman kannustimia? Mahdollisuudet vaikuttaa työn sisältöön eivät ole kasvaneet, mutta hallinnon sisäiset tuloterot kylläkin.

Manifesti ei puutu eriarvoistumiseen työelämässä. Vakituinen työpaikka, johon sosiaaliturvamme perustuu, ei ole enää itsestäänselvyys. Huonoon palkkaan liittyvät usein huonot työolot ja huono kohtelu. Näiden töiden tekijöiden työ on edelleen "vain työtä" ja mahdollisuudet toteuttaa itseään karkaavat käsistä. Näihin töihin joutuvat yhä useammin myös hyvin koulutetut nuoret, joille ei enää löydy koulutusta vastaavaa palkkatyötä.

Manifesti esittää ohjelmaa ja kampanjaa työpaikkakiusaamisen kitkemiseksi. Kampanja pitää aloittaa jo päiväkodeista ja kouluista. Siellä muhii se kiusaamisen kulttuuri, jota työelämässä aikuisina toistetaan.